

UDK 37

ISSN 2545 - 4439
ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific Papers

HUMANITIES

Vol. 30. 5.

KIJ

Vol. 30

No. 5

pp. 1085 - 1352

Skopje 2019

Global Impact & Quality Factor 1.822 (2017) <http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/>

KNOWLEDGE – International Journal
Vol.30.5
March, 2019

KNOWLEDGE

INTERNATIONAL JOURNAL

SCIENTIFIC PAPERS
VOL.30.5

Promoted in Vrnjacka Banja, Serbia
March, 2019

KNOWLEDGE – International Journal

Vol.30.5

March, 2019

**INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT
SKOPJE**

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 30.5

ADVISORY BOARD

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Siniša Zarić PhD, Maria Kavdanska PhD, Venelin Terziev PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Cezar Birzea PhD, Ljubomir Kekenovski PhD, Veselin Videv PhD, Ivo Zupanovic, PhD, Savo Ashtalkoski PhD, Zivota Radosavljević PhD, Laste Spasovski PhD, Mersad Mujevic PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Predrag Trajković PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Nedžad Korajlić PhD, Nebojsa Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Baki Koleci PhD, Lisen Bashkurti PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD, Marija Kostic PhD

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

Editor in chief

Robert Dimitrovski, PhD

KNOWLEDGE - International Journal Scientific Papers Vol. 30.5

ISSN 1857-923X (for e-version)

ISSN 2545 – 4439 (for printed version)

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

President: Academic, Prof. Vlado Kambovski PhD, Skopje (Macedonia)

Vice presidents:

Prof. Robert Dimitrovski PhD, Institute of Knowledge Management, Skopje (Macedonia)

Prof. Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade, Belgrade (Serbia)

Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)

Prof. Mersad Mujevic PhD, Public Procurement Administration of Montenegro (Montenegro)

Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting, Zagreb (Croatia)

Members:

- Prof. Aleksandar Korablev PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petersburg State Forest Technical University, Saint Petersburg (Russian Federation)
- Prof. Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Alisabri Sabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolverhampton, (United Kingdom)
- Prof. Ana Dzumalieva PhD, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Aziz Pollozhani PhD, Rector, University Mother Teresa, Skopje (Macedonia)
- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Branko Boshkovic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Baki Koleci PhD, University Hadzi Zeka, Peja (Kosovo)
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of Law, Kragujevac (Serbia)
- Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Cezar Birzea, PhD, National School for Political and Administrative Studies, Bucharest (Romania)
- Prof. Cvetko Andreevski, Dean, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Drago Cvijanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus, College of professional studies in Management and Business Communication, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dimitar Radev, PhD, Rector, University of Telecommunications and Post, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Daniela Todorova PhD, Rector of “Todor Kableshev” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Dragan Kokovic PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dragan Marinkovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)

-
- Prof. Fadil Millaku, PhD, Rector, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
 - Prof. Fatos Ukaj, University “Hasan Prishtina”, Prishtina (Kosovo)
 - Prof. Georgi Georgiev PhD, National Military University “Vasil Levski”, Veliko Trnovo (Bulgaria)
 - Prof. Halit Shabani, PhD, University “Hadzi Zeka”, Peja (Kosovo)
 - Prof. Halima Sofradzija, PhD, University of Sarajevo, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Haris Halilovic, Faculty of criminology and security, University of Sarajevo, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Helmut Shramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
 - Prof. Hristina Georgieva Yancheva, PhD, Rector, Agricultural University, Plovdiv (Bulgaria)
 - Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
 - Prof. Hristina Milcheva, Medical college, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
 - Prof. Izet Zeqiri, PhD, Academic, SEEU, Tetovo (Macedonia)
 - Prof. Ivan Marchevski, PhD, Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
 - Doc. Igor Stubelj, PhD, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
 - Prof. Ivo Zupanovic, PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
 - Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
 - Prof. Isa Spahiu PhD, AAB University, Prishtina (Kosovo)
 - Prof. Ivana Jelik PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, Podgorica (Montenegro)
 - Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
 - Prof. Jova Ateljevic PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia & Herzegovina)
 - Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO , Bitola (Macedonia)
 - Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
 - Prof. Jelena Stojanovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
 - Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
 - Prof. Katerina Belichovska, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Krasimir Petkov, PhD, National Sports Academy “Vassil Levski”, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)
 - Prof. Kiril Lisichkov, Faculty of Technology and Metallurgy, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational centre, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Larisa Velic, PhD, Faculty of Law, University of Zenica, Zenica (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Lujza Grueva, PhD, Faculty of Medical Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Lazar Stosic, PhD, Association for development of science, engineering and education, Vranje (Serbia)
 - Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
 - Prof. Lence Mircevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
 - Prof. Ljubomir Kekenovski PhD, Faculty of Economics, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)

-
- Prof. Marusya Lyubcheva PhD, University “Prof. Asen Zlatarov”, Member of the European Parliament, Burgas (Bulgaria)
 - Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Mihail Garevski, PhD, Institute of Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Mitko Kotovchevski, PhD, Faculty of Philosophy, UKIM, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Milan Radosavljevic PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
 - Prof. Marija Topuzovska-Latkovikj, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Marija Knezevic PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Margarita Bogdanova PhD, D.A.Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
 - Prof. Mahmut Chelik PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
 - Prof. Marija Mandaric PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
 - Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
 - Prof. Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
 - Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
 - Prof. Miodrag Smelcerovic PhD, High Technological and Artistic Vocational School, Leskovac (Serbia)
 - Prof. Nadka Kostadinova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
 - Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
 - Prof. Nenad Taneski PhD, Military Academy “Mihailo Apostolski”, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Nevenka Tatkovic PhD, Juraj Dobrila University of Pula, Pula (Croatia)
 - Prof. Nedžad Korajlic PhD, Dean, Faculty of criminal justice and security, University of Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
 - Prof. Nikolay Georgiev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
 - Prof. Nishad M. Navaz PhD, Kingdom University (India)
 - Prof. Oliver Iliev PhD, Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
 - Prof. Oliver Dimitrijevic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
 - Prof. Paul Sergius Koku, PhD, Florida State University, Florida (USA)
 - Prof. Primož Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
 - Prof. Predrag Trajkovic PhD, JMPNT, Vranje (Serbia)
 - Prof. Petar Kolev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
 - Prof. Pere Tumbas PhD, Faculty of Economics, University of Novi Sad, Subotica (Serbia)

- Prof. Rade Ratkovic PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
- Prof. Rositsa Chobanova PhD, University of Telecommunications and Posts, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Stefanov PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Sasho Korunoski, Rector, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Snezhana Lazarevic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Stojan Ivanov Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Stojna Ristevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Suzana Pavlovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Sandra Zivanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Shyqeri Kabashi, College “Biznesi”, Prishtina (Kosovo)
- Prof. Trayan Popkochev PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Todor Krystevich, Vice Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Prof. Todorcka Atanasova, Faculty of Economics, Trakia University, Stara Zagora (Bulgaria)
- Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
- Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity , Sofia (Bulgaria)
- Prof. Violeta Dimova PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
- Prof. Valentina Staneva PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Venus Del Rosario PhD, Arab Open University (Philippines)
- Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
- Prof. Zlatko Pejkov, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Zorka Jugovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

REVIEW PROCEDURE AND REVIEW BOARD

Each paper is reviewed by the editor and, if it is judged suitable for this publication, it is then sent to two referees for double blind peer review.

The editorial review board is consisted of 45 members, full professors in the fields 1) Natural and mathematical sciences, 2) Technical and technological sciences, 3) Medical sciences and Health, 4) Biotechnical sciences, 5) Social sciences, and 6) Humanities from all the Balkan countries and the region.

Contents

A CORPUS-BASED STUDY ON PREPOSITIONAL PHRASES IN LEGAL VOCABULARY IN ENGLISH AND BULGARIAN	1101
Deyana Peneva.....	1101
READING STRATEGIES BEFORE, DURING AND AFTER READING.....	1107
Adrijana Hadzi-Nikolova.....	1107
Nina Daskalovska	1107
Marica Tasevska	1107
LEXICAL AMBIGUITY COMPARED TO SYNTACTIC / OR STRUCTURAL AMBIGUITY	1113
Ardian Fera	1113
RESEARCH STUDIES COMPARING THE EFFECTIVENESS OF EXPLICIT AND IMPLICIT GRAMMAR INSTRUCTION.....	1117
Vesna Koceva	1117
Vesna Prodanovska-Poposka	1117
BASIC PROBLEMS OF LEARNING BULGARIAN.....	1125
Antoaneta Pavlova	1125
Maria Krasteva.....	1125
Dobrinka Paskaleva	1125
LANGUAGE BARRIERS COMPLEXITY AND THEIR IMPLICATIONS WITH FATAL CONSEQUENCES IN AVIATION	1131
Djukica Mirkovic.....	1131
Marica Simic.....	1131
GRAMMAR MISTAKE OR CREATIVE EFFECTIVENESS?.....	1137
MiroslavaTsvetkova.....	1137
POSSIBILITIES OF THE APPLICATION OF THE THEORY OF INTERTEXTUALITY IN ALBANIAN LITERATURE IN THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY	1143
Jehona Rushidi-Rexhepi	1143
COMPLEX WORDS WITH FIRST ELEMENT VARIABLE VERTICAL FORM	1149
Albena Baeva.....	1149
THE EFFECTS OF EXPLICIT SUPPLEMENTAL INSTRUCTION ON STUDENTS' LANGUAGE COMPETENCE.....	1151
Nina Daskalovska	1151
Tatjana Ulanska	1151
Adrijana Hadzi-Nikolova.....	1151
THE THEORETICAL DETERMINATION OF THE SYNTACTIC CATEGORY OF A INCONGRUENT ATTRIBUTE.....	1157
Esmeralda Mustafic	1157
FROM WATERGATE TO BREMAIN: FORMING NAME-BASED NEOLOGISMS FROM ALREADY EXISTING ONES.....	1161
Aleksandra Aleksandrova	1161
DIDACTIC INSTRUCTIONS AND DEVELOPMENT THE CONTENT TURKISH LANGUAGE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	1167
Osman Emin.....	1167
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE TURKISH WORDS USED IN <i>COUSINS</i> BY METO JOVANOVSKI	1177
Magdalena Simionoska.....	1177

THE CONCEPT OF BEAUTY AND LOVE ON THE EXAMPLES OF POETRY	1183
Violeta Nikolovska	1183
PLANT SYMBOLS IN LITERATURE FOR CHILDREN OF VIDOJE PODGORETS	1189
Katerina Lazarovska	1189
Jovanka Denkova	1189
ARTISTIC VISIONS OF MUHAMED ABDAGIC IN THE NOVEL FENIX	1195
Kemal Džemić	1195
Ahmet Bihorac	1195
CHILDREN’S COMPREHENSION OF THE CONCEPT OF <i>BORDERS</i>	1199
Marija Emilija Kukubajska	1199
RHETORICAL STRUCTURE OF RESEARCH MEDICAL ARTICLE ABSTRACTS – BULGARIAN- ENGLISH CONTRASTIVE STUDY	1205
Ivaylo Dagnev	1205
Mariya Saykova	1205
Maya Yaneva	1205
GRAFFITI AS A TEXT	1209
Marija Paunova	1209
JAPANESE POSTERS, GRAPHICS AND DECORATIVE ARTS	1217
Marko Ruzin	1217
COMMUNICATION MANIPULATIONS IN THE INTERNET THROUGH THE MEANS OF LINGUISTIC EXPRESSION	1225
Vance Bojkov	1225
Marieta Goceva	1225
MANAGEMENT OF VISUAL ARTS	1235
Milena Savic	1235
Dragana Frfulanovic Somodji	1235
JAPANESE CALLIGRAPHY	1241
Marko Ruzin	1241
TEAM WORK AS CREATIVITY INCENTIVE IN ART	1247
Emilija Đikić – Jovanović	1247
Aleksandra Perić – Nikolić	1247
Nataša Blagojević	1247
Milan Vasić	1247
Viktorija Stanković	1247
TOWARDS`CYCLIC RECURRENCE AS A DEVELOPMENT PRYNCIP	1251
Irina Haralampieva	1251
DESIGN IN JAPAN: FROM TRADITION TO HIGHEST MODERN CREATIONS	1259
Marko Ruzin	1259
INITIAL ADAPTATION AND VALIDATION FOR BULGARIAN CONDITIONS OF A SCALE MEASURING THE ACADEMIC RESILIENCE AMONG STUDENTS	1267
Liliya Babakova	1267
CORRELATION BETWEEN THE STRESS OF PARENTAL ROLE AND THE INTENSITY AND FREQUENCY OF NEGATIVE MASS LIFE EVENTS IN THE PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER, IN COMPARISON TO THE PARENTS OF CHILDREN WITH TYPICAL DEVELOPMENT	1273
Mia Carakovac	1273
Ivona Milacic Vidojevic	1273

LYING IN INTERPERSONAL RELATIONSHIPS IN ADOLESCENCE.....	1279
Venelina Stoeva Stoeva	1279
SELF-ESTEEM, LIFE SATISFACTION AND NEED FOR ACHIEVEMENT AMONG PEOPLE IN EARLY ADULTHOOD	1285
Atanas Ivanoski.....	1285
POLITICAL KNOWLEDGE – A CHALLENGE TO THE CONTEMPORARY POLITICAL CULTURE IN BULGARIA.....	1289
Petрана Stoykova	1289
HUMAN RIGHTS PROTECTION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA BASED ON ETHNICAL BASIS	1297
Miranda Sabriu Bexheti	1297
RELIGION, SECULARISM AND POLITICAL SYSTEM – STATE.....	1301
Flora Kadriu	1301
Leon Kadri	1301
PHILOSOPHICAL ASPECTS OF MODERNISM AND GLOBALIZATION: ZYGMUNT BAUMAN AND OTHERS	1307
Amir Mustafai.....	1307
AN EXCURSION INTO PHILOSOPHY AND PSYCHOLOGY OF CREATIVITY	1313
Petar Radoev Dimkov	1313
THE REALITY AND ITS INSTANCES: REVIEW ON BERGER’S AND LUCKMANN’S THEORY OF THE <i>SOCIAL CONSTRUCTION OF REALITY</i>	1319
Amir Mustafai.....	1319
TOLERANCE, INTEGRATION AND DIALOGUE AS DYNAMIC PRINCIPLES OF LIBERAL MULTICULTURALISM	1325
Flora Kadriu	1325
CONFUCIANISM AS A RELIGION - ITS EFFECTS ON EDUCATION, POLITICS AND ECONOMY	1331
Slobodan Despica	1331
MONOTHEISM AND VIOLENCE.....	1337
Vesna Pavlovic.....	1337
Veroljub Bojičić.....	1337
THE DECAY OF THE SOCIALISM IN HUNGARY.....	1343
Goranco Jakimov	1343
THE DESIGN – THE ESSENCE OF THE JAPANESE SPIRIT.....	1347
Marko Ruzin	1347

READING STRATEGIES BEFORE, DURING AND AFTER READING

Adrijana Hadzi-Nikolova

Goce Delcev University, Stip, Macedonia, adrijana.hadzi-nikolova@ugd.edu.mk

Nina Daskalovska

Goce Delcev University, Stip, Macedonia, nina.daskalovska@ugd.edu.mk

Marica Tasevska

Goce Delcev University, Stip, Macedonia, marica.tasevska@ugd.edu.mk

Abstract: We live in a modern and informed world, a world of constant changes and improvements, so we must act accordingly. The changes in the educational processes are evident in the field of English language teaching as well. The main aim of English language teaching today is developing learners' communicative competence through improvement of the four language skills, one of which is reading. In order to be successful, learners should be trained to become autonomous and strategic readers and to learn how to take advantage of the benefits of being skilled readers. Incorporation of reading strategies in language instruction leads to long-term effects for the learners. In this paper we focus on the reading strategies that are used before, during and after reading the text and the importance of training learners to use these strategies in reading. Therefore, the changes start with the teachers, which then result in better and more successful learners.

Keywords: strategies, three-phase process, teachers, learners

СТРАТЕГИИ ЗА ЧИТАЊЕ ПРЕД, ЗА ВРЕМЕ И ПОСЛЕ ЧИТАЊЕТО**Адријана Хаџи-Николова**

Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, adrijana.hadji-nikolova@ugd.edu.mk

Нина Даскаловска

Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, nina.daskalovska@ugd.edu.mk

Марица Тасевска

Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, marica.tasevska@ugd.edu.mk

Апстракт: Живееме во еден современ и информиран свет, свет на постојан напредок и усовршување, па треба да се движиме во согласност со промените. Промените во образовните процеси се одразуваат и на наставата по англиски како странски јазик. Главна цел на усвојувањето на англискиот јазик денес е развивање на комуникативна компетенција преку преку активирање на четирите јазични вештини, една од кои е читањето. За да бидат успешни, учениците треба да се обучат да бидат самостојни и стратешки читатели, да знаат да ги искористат предностите што може да се добијат со владеењето на вештината читање. Со постојано вклучување на стратегиите за читање на училишниот час по англиски јазик, резултатите ќе бидат долгорочни за самите ученици. Овде ќе ставиме акцент на стратегиите што се применуваат пред, за време и после читање на текстот кои наставниците треба успешно да ги пренесат на учениците. Значи, промените треба да настанат од самите наставници, што на крај ќе резултира во подобри и поуспешни ученици.

Клучни зборови: стратегии, трифазен процес, наставници, ученици.

1. ВОВЕД

Каков процес преставува читањето како една од четирите јазични вештини во рамките на изучување на странски јазик? Станува збор за многу сложен процес на размислување, што речиси секогаш го вклучува претходното знаење, а е условен од мотивацијата. Всушност, особено кога се работи за усвојување на странски јазик, учениците не влегуваат во процесот како *tabula rasa*. Сите тие со себе носат некое искуство, поголемо или помало. Многу е полесно нешто да се научи кога има основа врз што да се изгради. Прашањето што овде го поставуваме е каква е поврзаноста на читањето со претходното знаење што читателот го има. Одговорот на тоа прашање е дека поврзаноста е неизбежна. Во трифазниот процес што го сочинува читањето, во фазата пред читање на текстот, во фазата додека се чита текстот како и во фазата после читањето на текстот, поврзаноста со вештината читање со претходното знаење е сеопфатна.

Сарискобан (Sariscoban, 2002) вели дека во првата фаза на читањето се прави предвидување или погодување според насловот на текстот, или графичкиот материјал што е дел од текстот. Во оваа фаза учениците дискутираат за текстот, даваат свое мислење за некои илустрации (или слики) што го има во текстот, а наставникот треба да ги мотивира учениците да се обидат да сфатат во што би се состоел текстот до последниот пасус. Во втората фаза, која се состои од разновидни вежби, се потврдуваат или отфрлаат претпоставките дискутирани претходно, па ако текстот е поврзан со нашето претходно знаење, тоа само се потврдува, ако не е, се учат нови работи. Во последната фаза, каде што всушност ги сумираме заклучоците, сфаќаме како навистина она што сме го знаеле можеме да го поврземе со тоа што сме го научиле и како се прошириле нашите видици.

Наставниците треба да сфатат дека сите ученици не се со исто предзнаење и треба да размислат како би им помогнале не само со разбирање на конкретниот текст, туку со разбирање на други текстови воопшто. Процесот на читање се смета за трифазен процес. Во секоја од овие фази се употребуваат посебни стратегии кои учениците можат да ги активираат за полесно да дојдат до саканата цел, разбирање на текстот и сопствено надградување како резултат на успешното читање. Овде ќе обрнеме внимание на стратегиите што им стојат на располагање на учениците во трите фази на читање.

Како што вели Ксианминг (Xianming, 2007), читањето е основна и неопходна вештина за секој што се занимава со учење на англиски како странски јазик. Учениците ја користат оваа вештина како алатка за учење, усвојување на англискиот јазик и собирање на информации од која било професионална област.

2. СТРАТЕГИИ ПРЕД ЧИТАЊЕТО НА ТЕКСТОТ

Во фазата пред читање на текстот, учениците се воведуваат во темата на различни начини. Во оваа фаза се активираат два значајни аспекти, претходното знаење и мотивацијата. Значи овде читателот утврдува што знае во врска со темата, кое е неговото претходно знаење. Понатаму си поставува прашања во врска со темата на текстот кои ја активираат неговата мотивација за читање на текстот. Задача на наставникот во оваа фаза пред читање е да му помогне на ученикот во следните работи:

- да развие знаење поврзано со целосното значење на текстот (а не на сите непознати зборови);
- да ги подготви учениците за некакви потешкотии поврзани со јазикот, културата и концептот;
- да ги потсети учениците на тоа што го знаат (да го активира претходното знаење);
- да им помогне на учениците да си направат претпоставки за текстот.

(Gibbons, 2015, стр. 147)

Всушност, оваа фаза ги вклучува сите активности што може да ги направи наставникот, односно да ги поттикне учениците да ги направат, без да имаат контакт со текстот. Затоа и се нарекува фаза пред читање на текстот. Гибонс (Gibbons, 2015) дава неколку предлози за можни стратегии или активности што можат да се искористат во оваа фаза на читање. Како прва стратегија е да се погледнат визуелните информации што ги содржи текстот или пак да се воведат темата со покажување на некоја слика. Овде би се развила дискусија за темата што ја опфаќа сликата. На пример, ако темата во текстот е пожар, може на учениците да им се покаже слика од пожар или изгорена куќа, па би се развила дискусија за тоа што се предизвикува пожар, како треба да се делува во таква ситуација, кои се последиците, какви опасности може да предизвика и така натаму. Сите идеи што ги имаат учениците може да се запишат и на табла, во форма на мапа. Исто така може да се генерира и вокабулар поврзан со темата, но не во форма на учење туку во форма на поврзување со тоа што учениците веќе го знаат.

Втората стратегија според Гибонс (Gibbons, 2015) би била да се дадат претпоставки за тоа што би следело во текстот и која е главната идеја. Овде од текстот се избираат неколку клучни зборови или кратки фрази од секој пасус и врз основа на нив учениците треба да дадат претпоставки за што станува збор во текстот или во секој пасус. Добро е идеите да се запишуваат на табла во форма на brainstorming и на крај преку дискусија да се утврди за што би станало збор во текстот и која е целта, намерата.

Трета стратегија би било да се дадат претпоставки според насловот, првата реченица или клучните зборови (Gibbons, 2015, стр. 150). На овој начин учениците ќе дадат претпоставки за каков текст станува збор, на пример дали е расказ, статија во весник, итн. Понатаму, друга стратегија би било да им се дадат неколку слики од приказната на учениците и тие да се обидат да ги подредат во логичен редослед. На тој начин исто така размислуваат за содржината и даваат претпоставки за тоа што следи во текстот. Понатаму, исто така е корисно да им се даде темата на учениците и да се поттикнат тие да постават прашања за тоа што би сакале да дознаат на таа тема и потоа во следната фаза да пробаат да дојдат до одговори на нивните прашања.

Ацида (Ajideh, 2003) дава добар пример како задачите пред читање треба да се дизајнираат врз основа на теоријата на шема и како претходното знаење е од примарна важност за учениците. Шема е хипотетичка ментална структура на некоја замисла или идеја зачувана во нашата меморија. Шемите се развиваат низ нашето искуство со луѓето, предметите и настаните во светот. Па кога ќе најдеме на нешто веќе познато, на пример градинка, се активира она знаење што го имаме за градинките, па не мора никој да ни објаснува дека таму одат бебиња и мали дечиња, дека има воспитувачки и негувателки, ги чуваат, си играат со нив, ги хранат, ги учат. А тоа ново што го учиме за градинките, го додаваме на нашето претходно знаење. Ова е всушност објаснување на теоријата на шема и како функционира. На тој начин таа е поврзана со читањето, па затоа, врз основа на таа теорија, од исклучителна важност е во фазата пред читање на текст ние да го активираме претходното знаење за темата. Карел и Флојд (Carrell & Floyd, цитирано во Ajideh, 2003, стр.5) велат дека наставникот мора во фазата пред читање да ги активира соодветните шеми кај ученикот и да го научи како да ги поврзе со мостови претходното и новото знаење.

Ацида (Ajideh, 2003) го презентира планот на Лангер (Langer) за фазата пред читање што се состои од три чекори. Прво, наставникот темата ја воведува со некој клучен збор или слика и на тој начин генерира мислење од учениците, а некои идеи може да се запишат и на табла. Вториот чекор се состои во тоа што ги прашува некои прашања како „Што те натера да помислиш на тоа“, па тие имаат можност да го слушнат мислењето на другите и да си ги потврдат или отфрлат своите првични асоцијации. Третиот чекор е реформулација на знаењето, при што овде наставникот им помага на учениците да дојдат до правата асоцијација за темата и да го поврзат своето претходно знаење со она што навистина ќе следи во пишаниот текст. Други стратегии поврзани со теоријата на шема вклучуваат прегледување на графичките информации, формирање на претпоставки, поставување на прашања, составување на семантички мапи итн.

И Вилијамс (Williams, 1987) зборува за трифазниот пристап при читање. За фазата пред читање вели дека наставникот има за цел да побуди интерес за темата, да ги мотивира учениците за причините за читање или да им помогне да си одредат свои сопствени причини за читање на текстот и кога е неопходно да даде подготовка за јазикот со кој ќе се соочат учениците во текстот. Пред да започнат наставниците во подготовка на учениците за оваа фаза, прво треба самите себе да се запрашаат зошто некој би сакал да го прочита овој текст, какви идеи или мислења би можеле учениците да имаат на оваа тема и како од нив може да се извлече претходното знаење и да се искористи. Притоа авторот како корисна техника ја наведува техниката на две колони, каде што во едната колона учениците пишуваат она што го знаат за темата, а во втората колона она што сакаат да го дознаат.

Може да заклучиме дека наставникот треба да обрне внимание на оваа фаза, бидејќи е клучна во целокупното разбирање на текстот. Колку ќе ги мотивира учениците внимателно да го прочитаат текстот зависи од наставникот и од активностите што ги смислил. Оваа фаза не треба да се занемари, бидејќи е важна за поттикнување на мотивацијата кај учениците, активирање на нивното претходно знаење, како и запознавање со темата, структурата и вокабуларот, па текстот нема да биде за нив нешто сосема ново, туку на текстот ќе пристапат како на нешто делумно познато, за што ќе сакаат повеќе да научат.

3. СТРАТЕГИИ ЗА ВРЕМЕ НА ЧИТАЊЕТО НА ТЕКСТОТ

Следната фаза е фазата за време на читање на текстот. Во оваа фаза обично се даваат две до три задачи кои вклучуваат детално и длабинско читање на текстот, за да се разбере значењето и пораката на авторот на текстот. Всушност, текстот може да се прочита и двапати и повеќе пати, со поставување на различни цели на читањето. И овде има неколку клучни правила за задачите на наставникот и тоа:

- да состави добри стратегии за читање и јасно да објасни што зрелите читатели прават несвесно;
- да ги вклучи читателите активно да го читаат текстот;
- да им помогне на учениците да разберат како поефикасно да го прочитаат текстот.

(Gibbons, 2015, стр. 152).

Како што веќе кажавме, најчесто се даваат две или повеќе задачи во оваа фаза, од кои првата е поопшта и полесна, а другите се подетални. Во оваа фаза може да се започне и со редоследно читање. Може да помогне да се прочитаат прво насловите и поднасловите, па првиот и последниот пасус, па првата реченица од секој пасус. На тој начин се добива општа слика за целиот текст, а потоа се чита целиот текст со тоа што деловите што се битни може и да се препрочитаат. Доколку пак се работи за почетници во изучувањето на англискиот јазик, може да помогне и читање на глас како стратегија за презентирање на текстот од страна на наставникот (Gibbons, 2015). Овде би било корисно додека чита наставникот повремено да застане и да ги праша учениците да предвидат што ќе се случи понатаму. На тој начин активно ќе ги вклучи во читањето. Но, доколку се работи за понапредни ученици, или доколку текстот нема некој потежок

вокабулар каде што е важно да се обрне посебно внимание на изговорот, читањето на глас е бесцелно и само одзема време од часот.

Понатаму, како корисна стратегија би било учениците да ги погледнат визуелните информации, сликите, насловите, поднасловите (Gibbons, 2015, стр. 154). Па така, ако некој текст е добро организиран и има поднаслови, би било добро да се поттикнат учениците да размислат за што станува збор во секој поднаслов. Доколку нема поднаслови, учениците би требало да ги прочитаат пасусите и да се обидат да дадат поднаслови. Исто така, во првата задача, може да се искористат техниките за читање *skimming* и *scanning*, бидејќи првата задача вклучува најчесто или општа слика за текстот, при што е поставено едно општо прашање, или се бара некоја едноставна информација, која што може да се најде преку техниката *scanning*. Со овие две техники всушност учениците може да си ги потврдат или отфрлат претпоставките што ги имаат за текстот, со тоа што ќе добијат општ преглед или ќе бараат конкретно некоја информација за прашањето што си го имаат поставено. Всушност, дури и да им се отфрлат претпоставките и да им бидат неточни, давањето на претпоставки за текстот е важно бидејќи ги поттикнува учениците активно и внимателно да го прочитаат текстот.

Понатаму следи стратегијата на детално читање или повторно читање. Овде учениците активно се вклучуваат во читањето и најчесто овде се бараат одговори на втората задача. Според Гибонс (Gibbons, 2015) овде треба да им се појасни на учениците дека она што не го разбираат треба да го подвлечат, без разлика дали е збор или граматичка структура. Притоа значењето на зборот би требало да се обидат да го погодат од контекстот, првично размислувајќи за граматичката категорија на зборот или после читање да го продискутираат во парови или со наставникот. Значи читателите не треба да запираат кога ќе најдат на непознат збор, туку треба да продолжат да читаат и да размислат од контекстот што би било значењето на зборот. Понекогаш може да користат еднојазичен или двојазичен речник, но тоа не е препорачливо, бидејќи зборот може да има повеќе значења, па од речникот може да го поврзат зборот со некое значење што всушност не е вистинското во тој контекст. Понатаму исто така треба да се поттикне размислувањето додека се чита. Учениците треба да се трудат да ги најдат одговорите на задачите што им се дадени. Всушност и тоа е целта на читањето во оваа главна фаза од процесот на читање. Притоа, може да се дозволи дискусија во парови или на глас, или пак учениците може да си прилежуваат додека го читаат текстот за клучните работи кои всушност и ќе им дадат одговор на поставената задача.

И како интересна стратегија на читање, наведена кај Гибонс (Gibbons, 2015) е читање во форма на сложувалка (*jigsaw*). Овде учениците се делат во групи, при што секоја група добива различен текст или пак различни пасуси од поголем текст. Кога ќе го прочитаат текстот, учениците групно треба да продискутираат за главните идеи. Потоа се формираат нови групи, со по еден член од секоја првична група. Па така, во новите групи, секој член треба да даде приказ на текстот што го прочитал во првичните групи. Доколку се работи за различни пасуси на ист текст, учениците би требало да состават целосна слика на текстот. Ова е многу корисна стратегија, бидејќи сите ученици активно се вклучуваат во читањето.

Вилијамс (Williams, 1987) вели дека фазата на читање е веќе директна врска со текстот. Главната цел е да му се овозможи на читателот да ги извлече соодветните информации за текстот. Во други случаи, задачите што се дадени од наставникот може да бидат насочени кон проверка на разбирањето, разјаснување на содржината на текстот или разбирање ана целта на авторот на текстот. Наставниците најпрво треба да се запрашаат која содржина треба да се извлече од текстот, што може читателот индиректно да заклучи од текстот, каков вид на јазични форми ќе се научат од текстот и како текстот е структуриран.

Парис и др. (Paris et al, 1996) зборуваат за фазата за време на читање како фаза во која се креира значењето на текстот. Тие тука зборуваат за три главни работи и тоа идентификување на главната идеја, донесување заклучоци и читање напред и назад во текстот. Исто така наведуваат дека ако учениците најдат на некој непознат збор, треба да го избегнат и да читаат понатаму во текстот, па можеби ќе го сфатат значењето од контекстот.

Да се обрне внимание на оваа фаза од читањето, со јасно дефинирани задачи и цели е многу важно, бидејќи главните задачи се разработуваат во оваа фаза. Улогата на наставникот е да ги научи учениците како да ги најдат соодветните информации, како да донесат заклучоци за нешто што не е директно напишано, но сепак може да се сфати. Овие работи ќе им користат на учениците не само за конкретниот текст, туку за секој текст со кој ќе се соочат во иднина.

4. СТРАТЕГИИ ПОСЛЕ ЧИТАЊЕТО НА ТЕКСТОТ

Последната фаза од читањето или фазата после читање, е завршната фаза на процесот на читање. Во оваа фаза учениците ги сумираат заклучоците за текстот. Прашањата кои треба да си ги постават во оваа фаза е дали ја сфатиле јасно пораката на текстот. Во оваа фаза се претпоставува дека учениците веќе го разбрале текстот, па тој служи како отскочна даска за некои нови учења. Задачите на наставникот во оваа фаза се следните:

- да го искористи веќе познатиот текст како основа за некое посебно учење на јазикот како на пр. да се фокусира на некој граматички поим, вокабулар, идиом, фонетско знаење што се добива од текстот;
- да им дозволи на учениците креативно да одговорат на она што го прочитале;
- да ги фокусира учениците многу подлабоко во информациите на текстот со помош на активности со трансфер на информации, со што ќе се претстават информациите во различна форма (на пр. со временска табела или дијаграм.

(Gibbons, 2015, стр. 159).

Како прва стратегија во оваа фаза би била сумирање на текстот, значи ако учениците не се способни да го сумираат, не го ни сфатиле. Овде учениците прават детална анализа на она што го разбрале или го научиле како ново.

Друга стратегија според Гибонс (Gibbons, 2015) е креирање на приказна. Значи оваа стратегија може да се примени ако учениците прочитале приказна или басна, тогаш со истата порака што ја добиле од приказната, смислуваат нова приказна со различни ликови и може да ја напишат на хамер хартија. Иста така ако е поврзано со темата може да се направи и мала театарска претстава, каде што секој од учениците ќе си добие лик што ќе го чита и е одличен начин да се поттикнат и посрамежливите ученици да читаат пред други. Понатаму, друга стратегија би била да се креира мапа на пишаниот текст, со тоа што со секоја нова информација ќе се зголемува мапата и ќе се додаваат нови работи. Ако текстот има историска содржина, може да се направи временска табела со хронолошки редослед на настаните презентирани во текстот. Друга стратегија е стратегијата „жешко столче“ во која сите ученици седат во круг, а еден седнува на жешкото столче и си бира лик од приказната, а останатите ученици му поставуваат прашања за ликот. Потоа седнува друг ученик и си бира нов лик и така натаму. На тој начин се повторува приказната на многу интересен начин.

Понатаму, како корисна стратегија, која што првично била дизајнирана за оценување, но може да се искористи и да се види колку учениците го разбрале текстот е тест каде секој шести или седми збор од текстот е избришан. Па учениците треба да го погодат зборот што недостасува, да размислат за граматичката категорија, за контекстот итн. Варијации на оваа стратегија има повеќе. На пример наставникот да го напише насловот на таблата, па учениците да се обидат да го реконструираат текстот, или да издвои само еден пасус, па потоа да избрише некој збор, па учениците да го погодат и да дискутираат зошто сметаат дека е тој збор. Значи постојат повеќе начини да се примени оваа стратегија. Понатаму може текстот да се реконструира со дадени реченици да се подредат по редослед (Gibbons, 2015, стр.165). Исто така, може да се повтори со прашања точно/неточно од текстот како корисна стратегија. Овде прашањата би вклучувале и некои информации што ги нема директно во текстот, но учениците треба да ги заклучат од прочитаното. Друга интересна стратегија е да се провери колку учениците ги сфатиле клучните зборови како на пример „загадување“, со тоа што наставникот ќе им подели картички со напишан збор, а тие треба визуелно со цртеж да го претстават зборот.

Како стратегија во оваа фаза би била и евалуација. Овде се дава и мислење за тоа колку успешно авторот ја пренел пораката и дали ја исполнил целта. Потоа учениците би требало да продискутираат за сè што научиле од текстот, за идејата на авторот и како тој го структурирал текстот, за новиот вокабулар што го научиле и да разјаснат некои зборови кои останале неразјаснети, за граматичките категории што можеби ги научиле од текстот. Исто така овде како стратегија може да се искористи поставување на прашања од текстот од страна на наставникот, но и прашања што ќе вклучат критичко размислување за тоа дали сè што е напишано е точно или прашања поврзани со некои општи работи, што како идеи се провлекуваат низ текстот (Gibbons, 2015). Како следна стратегија би било учениците да се навратат на почетните претпоставки или на првичните прашања што си ги поставиле и да продискутираат дали им биле точни претпоставките и дали добиле одговор на поставените прашања.

И на крај учениците би требало да добијат некоја финална задача после читање, во зависност од тоа за каков текст се работи. Ако е некоја приказна на пример, би можеле да напишат поинаков крај или да напишат нова приказна на слична, но различна тема. Може да се упатат на дополнително читање и

истражување во врска со темата. Може да им се постават есејски прашања во врска со главната идеја на пишаниот текст, но и пошироката тема што ја опфаќа.

Вилијамс (Williams, 1987) вели дека главната цел е учениците да го утврдат или да можат да се навратат на тоа што веќе го прочитале и да го поврзат со она што го мислат или веќе го знаат. Прашањата кои може наставникот да си ги постави во оваа фаза се кои дополнителни информации би сакале учениците да ги знаат на оваа тема, дали се запознати со некоја слична ситуација како онаа опишана во текстот, дали текстот претставува ситуација која налага препорака, решавање или завршување и дали текстот дава некои ставови за кои постојат против аргументи.

Парис и др. (Paris et al., 1996) фазата после читање на текстот ја дефинираат како фаза на испитување и навраќање на текстот. Прашањата кои учениците треба да си ги постават во оваа фаза е дали си ја исполниле целта, дали предвидувањата им биле точни, што научиле, дали може да ги сумираат главните работи. На тој начин си го проверуваат разбирањето на текстот.

5. ЗАКЛУЧОК

Може да заклучиме дека читањето не е едноставен процес. Доколку се сфати сериозно и се примени трифазниот пристап, учениците ќе имаат многу голема корист. Не само што ќе можат да ги прошират своите знаења во одредени области, тие исто така ја подобруваат и својата вештина на читање и стануваат поефикасни читатели. Читањето може да биде многу корисна активност доколку се сфати сериозно од страна на наставниците, доколку добро ги смислат активностите и доколку нивна цел е учениците навистина да научат. Главната задача е на наставниците да направат добар план што навистина ќе даде резултати. Пред секоја активност, наставниците треба да си го постават прашањето која е целта на оваа задача и што ќе добијат учениците со неа. Ништо не треба да се прави бесцелно. Затоа, вистинските наставници се оние кои се мотивирани и посветени на својата работа и кои не жалат време и труд да креираат и реализираат успешни часови на кои учениците ќе стекнуваат знаења и вештини на интересен и ефикасен начин. Само така вистински ќе ја исполнат својата наставничка цел.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Ajideh, P. (2003). Schema-theory based pre-reading tasks: Neglected essential in the ESL reading class. *The Reading Matrix*, 3(1), 1-14.
- [2] Gibbons, P. (2015). *Scaffolding language, scaffolding learning: teaching English language learners in the mainstream classroom* (2nd ed.). Portsmouth, NH: Heinemann.
- [3] Paris, S. G., Wasik, B. A. & Turner, J. C. (1996) The development of strategic readers. In U. R. Barr., M. L. Kamil, P. B. Mosenthal & P. D. Pearson (Eds.), *Handbook of Reading Research*, Vol. 2, 609–641, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- [4] Sariscoban, A. (2002). Reading strategies of successful readers through the three phase approach. *The Reading Matrix*, 2(3), 1-16.
- [5] Williams, E. (1987). Classroom reading through activation of content-based schemata. *Reading in a Foreign Language*, 4(1), 1-7.
- [6] Xianming, X. (2007). A Study of first-year college students' metacognitive awareness of reading strategies. *CMU Journal of Social Sciences*, 1(1), 93-107.